

ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ
TENDERS REVIEW AUTHORITY

Λεωφ. Γρίβα Διγενή 81-83, 2ο όροφο, Τ.Θ. 24820, 1304 Λευκωσία
Τηλ: 22445100, Φαξ: 22445107, Email: tra@aap.gov.cy, Web: www.tra.gov.cy

Προσφυγή Αρ. 21/2016

Μεταξύ:

FAP CONSTRUCTION LIMITED

Αιτητών

v.

ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

Αναθέτουσας Αρχής

Αναθεωρητική Αρχή

Έφη Παπαδοπούλου, Πρόεδρος
Γιώργος Αναστασίου, Μέλος
Σόλων Παπαθεοχάρους, Μέλος
Βασίλης Πάλμας, Μέλος

Αιτητές:

FAP CONSTRUCTION LIMITED

Αντιπροσωπεύθηκε από τον:

1. Άγη Γεωργιάδη, Δικηγόρο για Χρήστος Γεωργιάδης & Συνεργάτες ΔΕΠΕ
2. Τάνια Κολλακίδου, Δικηγόρο για Χρήστος Γεωργιάδης & Συνεργάτες ΔΕΠΕ
3. Νίκο Χ'Παπα, Διευθυντή αιτούσας Εταιρείας

Αναθέτουσα Αρχή:

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

Αντιπροσωπεύτηκε από τους:

1. Δάφνη Νικολάτου, Δικηγόρο της Δημοκρατίας
2. Γιώργο Ξυσιτή, Εκτελεστικό Μηχανικό ΤΔΕ

Ημερομηνία έκδοσης Απόφασης.: 30 Σεπτεμβρίου, 2016

Α Π Ο Φ Α Σ Η

Η απόφαση του Τμήματος Δημοσίων Έργων («η Αναθέτουσα Αρχή») να κατακυρώσει το Διαγωνισμό υπ' αριθμόν PS/C/705 και τίτλο: «*Διεύρυνση και Βελτίωση της οδού Αγίας Φυλάξεως στη Λεμεσό Φάση I – Τμήμα Α: Στ. Κυριακίδη – Λεωφόρος Σπ. Κυπριανού*» στην εταιρεία Κυριάκος Χ΄Κυριάκου & Υιοί Εργοληπτική Εταιρεία Λτδ («ο επιτυχών») αντί στην εταιρεία FAP CONSTRUCTION LIMITED («οι Αιτητές»), είχε ως αποτέλεσμα την καταχώριση της παρούσας προσφυγής. Η προσφορά των Αιτητών δεν επιλέγηκε λόγω ψηλότερης προσφερθείσας τιμής.

Ο διαγωνισμός προκηρύχθηκε με ανοικτή διαδικασία και κριτήριο ανάθεσης τη χαμηλότερη τιμή. Για το διαγωνισμό υποβλήθηκαν συνολικά εννέα (9) προσφορές οι οποίες καθώς έκρινε η Επιτροπή Αξιολόγησης πληρούσαν όλες τους όρους του διαγωνισμού. Η Επιτροπή Αξιολόγησης σε έκθεσή της εισηγήθηκε την κατακύρωση της προσφοράς στον χαμηλότερο προσφοροδότη που ήταν ο επιτυχών για το ποσό των €2.798.657,25. Δεύτερη χαμηλότερη προσφορά ήταν αυτή των Αιτητών για το ποσό των €2.888.789,55 μετά από διόρθωση αριθμητικού λάθους.

Το Συμβούλιο Προσφορών αφού μελέτησε την έκθεση της Επιτροπής Αξιολόγησης υιοθέτησε την εισήγηση της και κατακύρωσε το διαγωνισμό στον επιτυχόντα στις 7.4.2016.

Οι Αιτητές επικαλούμενοι τα αποφασισθέντα στις *Κοντεάτης v. Δημοκρατίας (1996) 4 Α.Α.Δ. 1416*, *Οικονομίδης κ.ά. v. Δημοκρατίας (1996) 4 Α.Α.Δ. 1009* υποστηρίζουν ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι αποτέλεσμα πραγματικής πλάνης. Η Αναθέτουσα Αρχή, αναφέρουν, δεν εντόπισε ότι ο επιτυχών δεν παρουσίασε πρακτικό διορισμού του φερόμενου ως εκπροσώπου του, κ. Κυριάκου Χατζηκυριάκου, γεγονός που άπτεται της αξιοπιστίας του επιτυχόντα να υλοποιήσει το έργο. Ο επιτυχών υπέβαλε μόνο αντίγραφο γενικού πληρεξουσίου εγγράφου που δεν εξουσιοδοτεί τον κ. Χατζηκυριάκου να υπογράψει και υποβάλλει προσφορές εκ μέρους του επιτυχόντα. Η παράλειψη της Αναθέτουσας Αρχής να διαπιστώσει τα σχετικά στοιχεία της προσφοράς του επιτυχόντα, προτού λάβει την προσβαλλόμενη απόφαση, φανερώνει έλλειψη δέουσας έρευνας.

Οι Αιτητές με παραπομπή στο άρθρο 139(2) του Περί Εταιρειών Νόμου και σε νομολογία¹ υποστηρίζουν ότι η τήρηση πρακτικών από εταιρεία είναι εκ του νόμου

¹ Χριστάκη Λουκά, *Σύμβουλοι Εταιρειών* (Λεμεσός: 1991), σελ.74 & 75
Προκατασκευασμένα Υλικά Σκυροδέματος Υψωνας v. Δήμου Στροβόλου (2007) 4B Α.Α.Δ. 535, *A.T. Multitech v. ΑΑΠ*, Προσφυγή Αρ.1165/09, Απόφαση ημερομηνίας 3.10.11, *Hydrotech v. ΑΑΠ*, Προσφυγή Αρ.718/10, Απόφαση ημερομηνίας 30.12.11, *A. Αναστασίου v. Δήμου Αγλαντζιάς*, Προσφυγή Αρ.1260/11, Απόφαση ημερομηνίας 11.1.13, *Kentonis v. Δημοκρατίας*, Προσφυγή Αρ. 383/10, Απόφαση ημερομηνίας 25.10.13.

υποχρεωτική, ενώ η υποβολή τέτοιου πρακτικού Διοικητικού Συμβουλίου εταιρείας που συμμετείχε σε διαγωνισμού κρίθηκε ουσιώδης όρος του διαγωνισμού.

Υποστηρίζουν ότι εφόσον οι όροι του διαγωνισμού προνοούν ότι όλα τα έντυπα και δηλώσεις της προσφοράς πρέπει να είναι υπογραμμένα από εξουσιοδοτημένο πρόσωπο (όρος 5.5.6 του Τόμου Α) και ο επιτυχών έχει 2 διοικητικούς συμβούλους, έπρεπε να παρουσιάσει πρακτικό των συμβούλων του που να εξουσιοδοτεί τον κ. Χατζηκυριάκου να υπογράψει την προσφορά του επιτυχόντα. Το μόνο που υποβλήθηκε με την προσφορά του επιτυχόντα είναι αντίγραφο γενικού πληρεξουσίου εγγράφου ημερομηνίας 12.2.2004 το οποίο δεν έπρεπε να γίνει αποδεκτό. Η έλλειψη εξουσιοδότησης του κ. Χατζηκυριάκου σημαίνει ο επιτυχών δεν δεσμεύεται από πράξεις ή παραλείψεις του φερόμενου ως εκπροσώπου του, περιλαμβανομένων των πράξεων της υπογραφής και υποβολής της προσφοράς του. Πρόσθεσαν ότι με βάση τη νομολογία η προσκόμιση αποδεικτικών στοιχείων τεκμηρίωσης της εξουσιοδότησης του εκπροσώπου του προσφέροντα είναι ρητή υποχρέωση του προσφέροντα.

Άλλος λόγος για τον οποίο οι Αιτητές θεωρούν ότι η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί είναι ότι αυτή είναι αποτέλεσμα πλάνης, ανεπαρκούς έρευνας και πάσχει από έλλειψη αιτιολογίας εφόσον οι διευκρινίσεις που δόθηκαν από τον

επιτυχόντα είναι έκδηλα ανεπαρκείς. Η Αναθέτουσα Αρχή χωρίς να εξετάσει εάν αυτές είναι ικανοποιητικές και επαρκείς τις αποδέχθηκε.

Πέραν των πιο πάνω, οι Αιτητές υποστηρίζουν ότι η προσφορά του επιτυχόντα έπρεπε να απορριφθεί και για το λόγο ότι αυτός παρέλειψε να υποβάλει αναλυτικό πίνακα τιμών για προμήθεια και τοποθέτηση φώτων τροχαίας, κατά παράβαση ουσιώδους όρου του Διαγωνισμού.

Είναι η θέση τους ότι οι προσφέροντες είχαν υποχρέωση σύμφωνα με τον όρο 5.6.1.ζ του Τόμου Α να περιλάβουν στις προσφορές τους δεόντως συμπληρωμένα και υπογραμμένα τα δελτία ποσοτήτων ως όριζε ο όρος, ενώ σύμφωνα με τον Τόμο Ε (φύλλο 30 από 57), θα έπρεπε να συμπληρώσουν το τμηματικό δελτίο ποσοτήτων για την προμήθεια και εγκατάσταση Μονάδων Φώτων Τροχαίας / Φωτοελεγχόμενων Διαβάσεων Τύπου Pelican. Το ποσό του τμηματικού δελτίου θα έπρεπε να μεταφερόταν στο Δελτίο Ποσοτήτων αρ. 9.

Η παράλειψη δήλωσης τιμών μονάδων για επιπρόσθετες εργασίες ανέφεραν παραβιάζει ουσιώδη όρο του διαγωνισμού και συνεπώς η προσφορά του επιτυχόντα θα έπρεπε να απορριφθεί. Παρέπεμψαν σχετικά στις *P.L.S. Builders v. Κ. Σ. Μαθηκολώνης*, Προσφυγή ΑΑΠ Αρ.73/08, Απόφαση ημερομηνίας 30.12.08, *EL.NI.A. Kokkinos v. ΑΑΠ*, Προσφυγή Αρ.75/10, Απόφαση ημερομηνίας 04.07.11,

Nemesis Asphalt v. ΤΔΕ, Προσφυγή ΑΑΠ Αρ.36/15, Απόφαση ημερομηνίας 15.02.16.

Η Αναθέτουσα Αρχή για να καταρρίψει τους ισχυρισμούς των Αιτητών αντέτεινε σειρά επιχειρημάτων. Υποστήριξε ότι το μόνο το οποίο προνοείται από τον όρο 5.5.6. του Τόμου Α είναι η υποβολή υπογεγραμμένων από εξουσιοδοτημένο πρόσωπο των εντύπων/δηλώσεων που απαιτούνται από τους όρους του διαγωνισμού. Στα έγγραφα του διαγωνισμού, τόνισε, δεν επιβάλλεται υποβολή αποδεικτικών στοιχείων της εξουσιοδότησης. Μόνο εάν ο προσφέρων είναι νομικό πρόσωπο απαιτούνται αποδεικτικά στοιχεία σύστασης του (όρος 56.1(β) του Μέρους Α).

Επικαλούμενη τα αποφασισθέντα από την Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών στην ***Ιεραρχική Προσφυγή αρ. 12/2011*** όπου λέχθηκε ότι «.....τόσο η αρχή της καλώς νοούμενης εμπιστοσύνης των προσφοροδοτών προς τη διοίκηση όσο και η διασφάλιση της ισότητας επιβάλλουν την μη άντληση μη ρητά αποτυπωμένης υποχρέωσης προς αυτούς.

Κάτι τέτοιο θα κλόνιζε ανεπανόρθωτα τη βεβαιότητα που πρέπει να υπάρχει στους όρους κάθε διαγωνισμού όπου κρίσιμος χρόνος διάγνωσης της συμβατότητας των προσφορών με αυτούς δεν είναι παρά η ημερομηνία λήξης της υποβολής των προσφορών. Εκ των υστέρων αντλούμενες υποχρεώσεις θα οδηγούσαν σε αυθαιρεσία

και κλωνισμό της αρχής της χρηστής διοίκησης», τόνισε ότι η Αναθέτουσα Αρχή ενήργησε σύμφωνα με τους όρους των εγγράφων του διαγωνισμού.

Αναφορικά με τον ισχυρισμό ότι η Επιτροπή Αξιολόγησης προτού καταλήξει στην εισήγηση της δεν εξέτασε και/ή αξιολόγησε τις διευκρινίσεις του επιτυχόντα, υποστηρίζει ότι αυτές ορθά κρίθηκε ότι ήταν ικανοποιητικές και επαρκείς. Από τη στιγμή που ο επιτυχών με την επιστολή του ημερομηνίας 15.3.2016 επιβεβαίωσε ότι η τιμή που υπέβαλε είναι πολύ χαμηλή λόγω λάθους του μηχανικού της, αλλά η διαφορά του κόστους που θα προκύψει θα επιβαρύνει την ίδια, οι τεχνικές λύσεις και μέθοδοι που θα χρησιμοποιούνταν και οι τιμές μονάδος που δόθηκαν ήταν χωρίς σημασία. Θα αποκτούσαν σημασία και/ή θα λαμβάνονταν υπόψη μόνο εάν η απάντηση του επιτυχόντα ήταν διαφορετική.

Σε σχέση με τον ισχυρισμό για παράλειψη του επιτυχόντα να υποβάλει Αναλυτικό Πίνακα Τιμών, υποστηρίζει ότι η παράλειψη αυτή είναι επουσιώδης. Η μη υποβολή ανέφερε του Τμηματικού Δελτίου Ποσοτήτων και/ή αναλυτικών τιμών δεν συνιστά ουσιαστική απόκλιση αφού δεν επηρεάζει με οποιονδήποτε ουσιαστικό τρόπο τα δικαιώματα της Αναθέτουσας Αρχής και/ή τις υποχρεώσεις του επιτυχόντα, ο οποίος υπέβαλε όλα τα Δελτία Ποσοτήτων του Παραρτήματος 16 δεόντως συμπληρωμένα και υπογεγραμμένα. Με την υποβολή συμπληρωμένου και υπογεγραμμένου Δελτίου αρ. 9 ο επιτυχών δεσμεύεται να μην διεκδικήσει

οποιαδήποτε ποσά πέραν των αναφερόμενων στο εν λόγω Δελτίο, ενώ έδωσε και τιμή για τις εργασίες του άρθρου 9.7.10. Άλλωστε, δεν προβλέπεται απόρριψη προσφοράς σε περίπτωση που δεν υποβληθεί το Τμηματικό Δελτίο Ποσοτήτων ενώ σε περίπτωση μη τιμολόγησης κάποιας εργασίας προβλέπεται θεραπεία (βλέπε όρο 5.7 των εγγράφων του Διαγωνισμού). Τα γεγονότα των υποθέσεων στις οποίες παραπέμπουν οι Αιτητές διαφοροποιούνται. Στην παρούσα περίπτωση ο επιτυχών υπέβαλε το Δελτίο Ποσοτήτων αρ. 9 συμπληρωμένο και υπογεγραμμένο ως όφειλε ώστε ορθά η Επιτροπή Αξιολόγησης έκρινε την προσφορά του αποδεκτή και προχώρησε στον εντοπισμό ψηλών ή χαμηλών τιμολογήσεων.

Ο λόγος για τον οποίο ζητήθηκαν διευκρινίσεις, αναφέρει, δεν ήταν γιατί ο επιτυχών δεν υπέβαλε το Τμηματικό Δελτίο αλλά είναι γιατί κατά τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι η τιμή που υπέβαλε ήταν χαμηλή. Η μη υποβολή του Τμηματικού Δελτίου Ποσοτήτων και/ή αναλυτικών τιμών για τις εργασίες του άρθρου 9.7.10 από τη στιγμή που είχε υποβληθεί συνολική τιμή η οποία μπορούσε να ελεγχθεί δεν είχε ουσιαστική σημασία για την απόφαση κατακύρωσης.

Ο όρος 5.5 – «Τρόπος Σύνταξης Προσφορών» του Τόμου Α των εγγράφων του Διαγωνισμού προνοεί τα ακόλουθα:

«Όλα τα Έντυπα/Δηλώσεις που απαιτούνται πρέπει να είναι υπογεγραμμένα από εξουσιοδοτημένο άτομο».

Επιπλέον, σχετική αναφορά υπάρχει στα έγγραφα του διαγωνισμού στον όρο 1 – «Ορισμοί» του Τόμου Α των εγγράφων του Διαγωνισμού όπου ορίζεται ότι:

«Εκπρόσωπος – Το πρόσωπο που εκπροσωπεί τον Προσφέροντα, στις περιπτώσεις και με τον τρόπο που προβλέπεται στα Έγγραφα Διαγωνισμού».

Εκείνο που προκύπτει να απαιτείται από τους πιο πάνω όρους είναι η ανάγκη υπογραφής των εντύπων/δηλώσεων που απαιτούνται από τους όρους του διαγωνισμού από εξουσιοδοτημένο πρόσωπο το οποίο εκπροσωπεί τον προσφέροντα. Δεν απαιτείται ούτε πρακτικό διορισμού διοικητικού συμβουλίου της εταιρείας αλλά ούτε η προσκόμιση συγκεκριμένου τύπου δικαιολογητικού και/ή πιστοποιητικού και/ή βεβαίωσης, όπως ισχυρίζονται οι Αιτητές. Αυτό ενισχύεται και από το γεγονός ότι στην περίπτωση κοινοπραξίας (όρος 5.6.1.β.ii του Μέρους Α των εγγράφων του Διαγωνισμού) ρητά προνοείται η προσκόμιση αποδεικτικών στοιχείων εξουσιοδότησης του εκπροσώπου της Κοινοπραξίας. Στην περίπτωση νομικού προσώπου δεν απαιτείται κάτι τέτοιο και/ή αντίστοιχο παρά μόνο αποδεικτικά στοιχεία σύστασης της εταιρείας τα οποία και υποβλήθηκαν.

Έχοντας υπόψη τα πιο πάνω δεν έχουμε ικανοποιηθεί ότι υπήρχε απαίτηση για υποβολή δικαιολογητικού και/ή πιστοποιητικού και/ή βεβαίωσης που να τεκμηριώνει την εξουσιοδότηση προς τον κ. Χ΄Κυριάκου. Σύμφωνα με την πάγια

νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου, οι όροι ενός διαγωνισμού συνιστούν κανονιστικές πράξεις, οι οποίες θεωρούνται ότι δεσμεύουν τόσο τους προσφοροδότες όσο και την διοίκηση (βλέπε *Papaetis Medical Co Ltd v. Δημοκρατίας* (1998) 3 A.A.Δ. 97). Συνεπώς στην απουσία συγκεκριμένης απαίτησης η προσφορά του επιτυχόντα δεν μπορούσε να απορριφθεί κατ' επίκληση εκ των υστέρων προηγούμενης πρακτικής.

Ανεξάρτητα από την κατάληξη μας ότι δεν υπήρχε απαίτηση υποβολής αποδεικτικών στοιχείων εξουσιοδότησης ο επιτυχών με ότι με την προσφορά του υπέβαλε, αντίγραφο γενικού πληρεξουσίου εγγράφου ημερομηνίας 12.2.2004 υπογεγραμμένο από τους διοικητικούς συμβούλους της εταιρείας, τεκμηριώνει την εξουσιοδότηση του. Με βάση το πληρεξούσιο η εταιρεία Κυριάκος Χ΄Κυριάκου & Υιοί Εργοληπτική Εταιρεία Λτδ («ο επιτυχών») με αρ. εγγραφής 42659 από τη Λεμεσό διορίζει και αποκαθιστά ως πληρεξούσιο αντιπρόσωπο της εταιρείας τον Κυριάκο Χ΄Κυριάκο Α.Τ.599927 από την Λεμεσό όπως ενεργεί εκ μέρους της Εταιρείας.

Δεν ευσταθεί η θέση των Αιτητών ότι το πληρεξούσιο δεν εξουσιοδοτεί τον κ. Χατζηκυριάκου να υπογράφει και υποβάλλει προσφορές εκ μέρους της Εταιρείας.

Εκτός των ρητών εξουσιών που παρέχονται στον κ. Χατζηκυριάκου στην παράγραφο 16 αυτού προνοείται ότι:

«Γενικώς ενεργεί εκ μέρους της Εταιρείας και οιανδήποτε άλλη πράξη μη ρητώς αναφερόμενη εν τω παρόντι εγγράφω, συμπεριλαμβανομένου και του διορισμού και αντικατάστασής και άλλων πληρεξουσιών ή δικηγόρων με την αυτήν ή και πλέον περιορισμένη εντολή ή πληρεξουσιότητα».

Συνεπώς, το εν λόγω πρόσωπο είναι εξουσιοδοτημένο να υποβάλει και προσφορές εκ μέρους του επιτυχόντα.

Ούτε γίνεται αποδεκτός ο ισχυρισμός των Αιτητών ότι ο επιτυχών δεν δεσμεύεται από πράξεις ή παραλείψεις του φερόμενου ως εκπροσώπου του, περιλαμβανομένων των πράξεων της υπογραφής και υποβολής της προσφοράς του. Αμέσως μετά την παράγραφο 16 ανωτέρω ήτοι στην παράγραφο 17 του πληρεξουσίου εγγράφου προνοείται ότι:

«Δηλούμε δια του παρόντος μας ότι υποχρεούμεθα και αναλαμβάνομε να αναγνωρίσουμε πάσαν πράξη και υπογραφή του αντιπροσώπου μας ως γενομένη ή δοθείσα δυνάμει του παρόντος πληρεξουσίου εγγράφου ως εάν αυτή εγένετο ή εδίδετο υπό της Εταιρείας».

Οι αποφάσεις στις υποθέσεις που οι Αιτητές παρέπεμψαν δεν προσομοιάζουν με τα γεγονότα της παρούσας. Σε εκείνες τις περιπτώσεις είτε υπήρχε ειδική πρόνοια στους όρους για προσκόμιση τέτοιων στοιχείων είτε δεν υποβλήθηκε καθόλου το

απαιτούμενο πληρεξούσιο έγγραφο ή πρακτικό του διοικητικού συμβουλίου από τον προσφέροντα με τα οποία οριζόταν ο εκπρόσωπος του. Ως εκ τούτου, ο σχετικός ισχυρισμός του Αιτητών απορρίπτεται.

Σε σχέση με τον λόγο ακυρότητας που αφορά στις διευκρινίσεις που έδωσε ο επιτυχών σε σχέση με τις εργασίες του άρθρου 9.7.10 - Προμήθεια και Τοποθέτηση Φώτων Τροχαίας, Pelican και σχετικού Εξοπλισμού (Τύπου ELV), προτού τον εξετάσουμε θεωρούμε χρήσιμο να παραθέσουμε τους σχετικούς όρους. Όροι 5.6, 5.7, 7.2.2, 7.4, 7.5 του Τόμου Α και το Άρθρο 1008.1 του Τόμου Ε προνοούν τα ακόλουθα:

«5.6 Περιεχόμενο φακέλου Προσφορών

1. Ο κάθε Προσφέρων οφείλει να καταθέσει τα ακόλουθα έγγραφα δεόντως συμπληρωμένα και υπογραμμένα:

[...]

ζ. Τα Δελτία Ποσοτήτων, τα οποία επισυνάπτονται ως Παράρτημα 16 στον Τόμο Α, δεόντως συμπληρωμένα και υπογραμμένα. Οι τιμές, για το σύνολο του Έργου και για επιμέρους εργασίες, θα πρέπει να δίνονται στο νόμισμα που καθορίζεται στην παράγραφο 2.19. Οι τιμές θα δίδονται χωρίς Φ.Π.Α.».

«5.7 Ποσότητες και Τιμές Μονάδος

1. Τα ποσά και οι τιμές μονάδας που δηλώνονται στην Προσφορά θα καλύπτουν όλες τις υποχρεώσεις, έξοδα και κέρδος του Προσφέροντα.

2. Σε περίπτωση που ο Προσφέρων δεν τιμολογήσει οποιαδήποτε εργασία ή άρθρο, αυτό θα ερμηνεύεται ότι η αξία της εργασίας αυτής είχε συμπεριληφθεί σε άλλες εργασίες.».

«7.2 Εγκυρότητα Προσφορών

1. [...]

2. Ουσιαστικά ανταποκρινόμενες Προσφορές θεωρούνται οι Προσφορές που συμμορφώνονται προς όλους τους όρους, προϋποθέσεις και προδιαγραφές των εγγράφων Διαγωνισμού χωρίς να παρουσιάζουν ουσιαστική απόκλιση ή επιφύλαξη.

Ουσιαστική απόκλιση ή επιφύλαξη είναι αυτή:

α. [...]

β. η οποία επηρεάζει με οποιονδήποτε ουσιαστικό τρόπο, λόγω αντίφασης που παρουσιάζει με τα Έγγραφα Διαγωνισμού, δικαιώματα της Αναθέτουσας Αρχής και/ή τις υποχρεώσεις του Προσφέροντα όπως αυτές καθορίζονται στα Έγγραφα Διαγωνισμού, ή

[...]».

«7.4 Αριθμητικός έλεγχος και κατάταξη Προσφορών

1. [...]

2. Οι Προσφορές θα ελεγχθούν με σκοπό να εντοπιστούν οποιαδήποτε αριθμητικά λάθη και/ή λάθη από μεταφορά, τα οποία και θα διορθώνονται.

3. Εάν υπάρχει οποιοδήποτε λάθος από τον πολλαπλασιασμό της τιμής μονάδας επί την ποσότητα του άρθρου, η τιμή μονάδας θα θεωρείται ορθή και θα λαμβάνεται ως βάση για τη διόρθωση.».

«7.5 Ψηλές ή χαμηλές τιμολογήσεις

1. Οι προσφορές θα ελεγχθούν με σκοπό να εντοπιστούν ψηλές ή χαμηλές τιμολογήσεις σε σύγκριση με την εκτίμηση της Αναθέτουσας Αρχής και τις τιμολογήσεις των υπολοίπων Προσφερόντων.

2. Αν υπάρξουν τέτοιες ψηλές ή χαμηλές τιμολογήσεις, αυτές δύναται να τροποποιούνται κατά την απόλυτη κρίση του Αρμόδιου Οργάνου. Η διαφορά που θα προκύπτει στο Ολικό Ποσό Προσφοράς, μετά την τροποποίηση των

τιμών μονάδας, θα υπολογίζεται σε μορφή εκατοστιαίας (%) προσαρμογής επί του συνολικού ποσού των τιμολογητέων άρθρων ώστε το Ολικό Ποσό Προσφοράς (όπως αυτό προκύπτει από τον αριθμητικό έλεγχο των προσφορών) να παραμένει αναλλοίωτο.».

Το Άρθρο 1008.1 του Τόμου Ε των εγγράφων του διαγωνισμού προβλέπει ότι:

«Α. Ο Ανάδοχος θα προβεί στις ακόλουθες εργασίες οι οποίες θα τιμολογηθούν στο Δελτίο Ποσοτήτων αρ. 9, άρθρο 9.7.10:

Β. Ο Εργολάβος θα πρέπει να συμπληρώσει το Τμηματικό Δελτίο Ποσοτήτων για την Προμήθεια και Εγκατάσταση Μονάδων Φώτων Τροχαίας / Φωτοελεγχόμενων Διαβάσεων Τύπου Pelican που ακολουθεί και να το υποβάλει μαζί με την προσφορά του, σαν παράρτημα του Δελτίου Ποσοτήτων στον Τόμο Α. Το συνολικό ποσό θα πρέπει να μεταφερθεί στο Δελτίο Ποσοτήτων αρ. 9, άρθρο 9.7.10:

[...]».

Αυτό το οποίο προκύπτει από τους πιο πάνω όρους του Διαγωνισμού είναι ότι όλοι οι Οικονομικοί Φορείς πρέπει να υποβάλουν την προσφορά τους δεόντως συμπληρωμένη και υπογεγραμμένη. Σε περίπτωση, όμως, που εντοπιστούν αριθμητικά λάθη ή λάθη από μεταφορά, αυτά τα αριθμητικά λάθη θα διορθώνονται και στο τέλος η σύγκριση των Προσφορών θα γίνεται με βάση το Ολικό Ποσό Προσφοράς όπως αυτό προκύπτει από τη διόρθωση των αριθμητικών λαθών και/ή λαθών από μεταφορά. Τα ποσά και οι τιμές μονάδας που δηλώνονται στην προσφορά θα καλύπτουν όλες τις υποχρεώσεις, έξοδα και κέρδος του προσφέροντα, ενώ σε περίπτωση που δεν τιμολογηθεί οποιαδήποτε εργασία ή άρθρο, αυτό θα

ερμηνεύεται ότι η αξία της εργασίας αυτής είχε συμπεριληφθεί σε άλλες εργασίες, ενώ υπάρχει δυνατότητα με βάση τους όρους η διόρθωση αριθμητικού λάθους από την Αναθέτουσα Αρχή. Στην περίπτωση δε που υπάρξουν ψηλές ή χαμηλές τιμολογήσεις, αυτές μπορούν να τροποποιηθούν κατά την απόλυτη κρίση της Αναθέτουσας Αρχής.

Η παράλειψη υποβολής του Τμηματικού Δελτίου Ποσοτήτων για τις εργασίες του άρθρου 9.7.10 - Προμήθεια και Τοποθέτηση Φώτων Τροχαίας, Pelican και σχετικού Εξοπλισμού (Τύπου ELV) δεν θα μπορούσε να οδηγήσει σε απόρριψη της προσφοράς του επιτυχόντα αφού η Αναθέτουσα Αρχή θα λάμβανε υπόψη για σκοπούς αξιολόγησης το ποσό που προκύπτει από το Δελτίο Ποσοτήτων του Ολικού Ποσού Προσφοράς όπου και καταγράφεται το ποσό που αφορά αυτές τις εργασίες. Το δε Ολικό Ποσό Προσφοράς σε περίπτωση λάθους από μεταφορά θα μπορούσε να διορθωθεί ενώ στην περίπτωση ψηλών ή χαμηλών τιμολογήσεων η Αναθέτουσα Αρχή μπορούσε να διενεργήσει ανακατανομή των ποσών και των εργασιών νοουμένου ότι το Ολικό Ποσό Προσφοράς θα παρέμεινε το ίδιο. Ως εκ τούτου, η παράλειψη υποβολής του σχετικού Εντύπου δεν ήταν ουσιώδης ώστε η προσφορά του επιτυχόντα να μην είναι αποδεκτή. Η παράλειψη δεν ήταν αποφασιστικής σημασίας για τη λήψη της απόφασης για κατακύρωση της προσφοράς (Βλέπε σχετικά την *Tamassos Tobacco Suppliers and Co. v. Δημοκρατίας* (1992) 3 Α.Α.Δ. 60).

Στις περιπτώσεις που διαπιστώνεται μη ουσιώδης παράβαση των όρων της προσφοράς, η Αναθέτουσα Αρχή έχει την ευχέρεια, ανάλογα με την περίπτωση, να χρησιμοποιήσει τους μηχανισμούς που της επιτρέπουν να ζητήσει είτε διευκρινίσεις, είτε συμπλήρωση των εγγράφων της προσφοράς. Σε τέτοια περίπτωση τα όσα νομολογήθηκαν από την Ολομέλεια στην *AHK v. Hydrotech Water and Environmental Engineering Ltd* (1999) 3 A.A.Δ. 333, για την ευχέρεια συμπλήρωσης μη ουσιωδών ελλείψεων, νοουμένου ότι δεν παραβιάζεται η αρχή της ισότητας, δέσμευαν απόλυτα την Αναθέτουσα Αρχή.

Η Επιτροπή Αξιολόγησης με την επιστολή της ημερομηνίας 10.3.2016 ζήτησε διευκρινίσεις σύμφωνα με την παράγραφο 7.1. του Τόμου Α του Διαγωνισμού για την ασυνήθιστα χαμηλή τιμή που υπέβαλε ο επιτυχών για τις εργασίες του άρθρου 9.7.10 - Προμήθεια και Τοποθέτηση Φώτων Τροχαίας, Pelican και σχετικού Εξοπλισμού (Τύπου ELV). Ο επιτυχών απάντησε με επιστολή του ημερομηνίας 15.3.2016 και επιβεβαίωσε ότι, η τιμή που υπέβαλε είναι πολύ χαμηλή λόγω λάθους του μηχανικού του, αλλά ότι η διαφορά του κόστους που θα προκύψει θα επιβαρύνει τον ίδιο.

Η Επιτροπή Αξιολόγησης στην έκθεση της στην σελίδα 6 για το εν λόγω ζήτημα παραθέτει τα ακόλουθα:

«1. Παροχή διευκρινίσεων ζητήθηκε από την χαμηλότερη σε τιμή προσφορά αυτή της Εταιρείας ΚΥΡΙΑΚΟΣ Χ' ΚΥΡΙΑΚΟΣ & ΥΙΟΙ ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΗ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ η οποία υπέβαλε ασυνήθιστα χαμηλή τιμή για το άρθρο 9.7.10 – προμήθεια και τοποθέτηση φώτων τροχαίας – Pelican και σχετικού εξοπλισμού (ELV) και δεν υπέβαλε αναλυτικό πίνακα τιμών σύμφωνα με τον Τόμο Ε. Ο Προσφέρων απάντησε και επιβεβαίωσε ότι μπορεί να εκτελέσει την εργασία παρά το ότι η τιμή του για το άρθρο 9.7.10 είναι πολύ χαμηλή. Η επιστολή της Επιτροπής Αξιολόγησης και η απαντητική επιστολή του προσφέροντα επισυνάπτονται στο Παράρτημα Θ, καθώς και η Εγκύκλιος ΓΛ/ΑΑΔΣ72, κατά αναλογία της οποίας ζητήθηκε η διευκρίνιση,

2. Σημειώνεται ότι ο Προσφέρων με τη διευκρίνιση που έδωσε επισύναψε και την Ανάλυση Τιμών του Άρθρου 9.7.10. Η Επιτροπή Αξιολόγησης δεν έλαβε υπόψη την υποβληθείσα ανάλυση. Ετοίμασε όμως Ανάλυση σύμφωνα με την Εκτίμηση Μηχανικού, η οποία βασίστηκε σε στοιχεία του Κλάδου Κυκλοφοριακών Μελετών του Τμήματος. Η Ανάλυση φαίνεται σε πίνακα της παραγράφου 3.4 πιο κάτω.»

Με βάση τα πιο πάνω ουσιαστικά η Επιτροπή Αξιολόγησης έκρινε ότι ο επιτυχών ήταν σε θέση να εκτελέσει το έργο με το μειωμένο ποσό που δήλωσε αναφορικά με τις εργασίες του άρθρου 9.7.10, διότι με βάση και τους ανωτέρω αναφερόμενους όρους του διαγωνισμού σε περίπτωση που δεν τιμολογηθεί οποιαδήποτε εργασία ή άρθρο, αυτό ερμηνεύεται ότι η αξία της εργασίας αυτής είχε συμπεριληφθεί σε άλλες εργασίες. Αφού ο επιτυχών αποδέχθηκε να εκτελέσει τις εν λόγω εργασίες με ουσιαστικά μειωμένη τιμή συνεπεία του λάθους του μηχανικού του, δεν υπήρχε λόγος ανάλυσης των τεχνικών λύσεων και μεθόδων σε σχέση με την εργασία αυτή. Ως εκ τούτου, ούτε αυτός ο ισχυρισμός των Αιτητών ευσταθεί. Άλλωστε, ασυνήθιστα χαμηλή τιμή κρίνεται στη βάση του συνολικού ποσού της προσφοράς και όχι στη βάση επιμέρους τιμών εργασιών ενός έργου.

Ενόψει των πιο πάνω αποφασίζουμε ομόφωνα ότι η παρούσα Προσφυγή απορρίπτεται και η προσβαλλόμενη απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής επικυρώνεται.

Δεν επιδικάζονται έξοδα.